

Warszawa, 28 listopada 2024 r.

e-ZLA w praktyce: Historia i Zabezpieczenia

Sławomir Wasielewski

Członek Zarządu

Pion Operacji i Eksploatacji Systemów

Agnieszka Gębicka

Dyrektor Biura Ochrony Danych Osobowych,
pełniący funkcję Inspektora Ochrony Danych

Elektroniczne zwolnienia lekarskie

od 1 stycznia
2016 r.

lekarze mieli możliwość wystawiania zwolnień lekarskich w formie dokumentu elektronicznego przez PUE ZUS

od 1 grudnia
2018 r.

zwolnienia lekarskie są wystawiane wyłącznie w formie elektronicznej

Zwolnienie lekarskie jest podstawą ustalenia uprawnień i wypłaty zasiłku chorobowego z ubezpieczenia chorobowego

do ZUS rocznie wpływa około **28 mln e-ZLA**

Zwolnienia lekarskie – podstawa prawna

©Kancelaria Sejmu

s. 1/20

Dz.U. 1999 Nr 60 poz. 636

U S T A W A

z dnia 25 czerwca 1999 r.

o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego
w razie choroby i macierzyństwa

Rozdział I

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą przysługują osobom objętym ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa określonym w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm.¹⁾), zwanym dalej „ubezpieczonymi”.

2. Świadczenia pieniężne z tytułu następstw wypadków przy pracy i chorób zawodowych określa odrębna ustawa.

Art. 2. Świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zwanego dalej „ubezpieczeniem chorobowym”, obejmują:

- 1) zasiłek chorobowy;
- 2) świadczenie rehabilitacyjne;
- 3) zasiłek wyrównawczy;
- 4) (uchylony)
- 5) zasiłek macierzyński;
- 6) zasiłek opiekuńczy.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) tytuł ubezpieczenia chorobowego – zatrudnienie lub inną działalność, których podjęcie rodzi obowiązek ubezpieczenia chorobowego lub uprawnienie do

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1247, 1579, 1807, 1810, 1921, 1948, 2138, 2255 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 38, 60, 777, 962 i 1027.

2017-07-25

Opracowano na
podstawie tj. Dz.
U. z 2017 r. poz.
1368.

Kwestie dotyczące zwolnień lekarskich są uregulowane w **ustawie o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa**

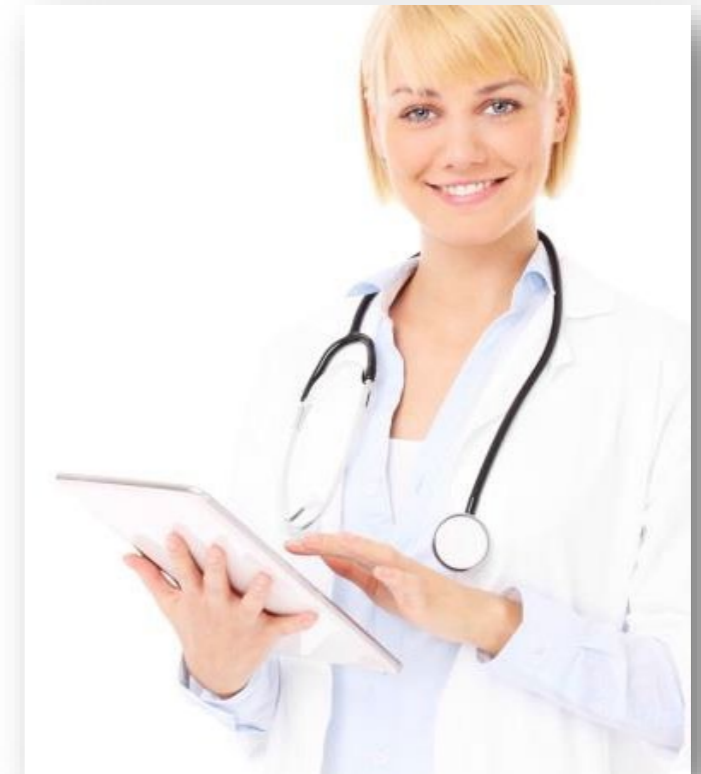

Obowiązki ZUS

- ZUS **upoważnia lekarzy do wystawiania zwolnień lekarskich**, po złożeniu przez nich wniosku w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego i prowadzi rejestr tych lekarzy
- ZUS udostępnia nieodpłatnie **możliwość wystawiania zwolnień lekarskich** w systemie teleinformatycznym Zakładu
- ZUS w celu wystawienia zwolnienia lekarskiego **udostępnia** :
  - **dane** zgromadzone w Centralnym Rejestrze Ubezpieczonych, Centralnym Rejestrze Płatników Składek, Centralnym Rejestrze Członków Rodziny
  - **informacje** o wcześniejszych zaświadczeniach lekarskich wystawionych ubezpieczonemu
- ZUS **prowadzi rejestr zaświadczeń lekarskich**
- ZUS **udostępnia zwolnienia lekarskie płatnikowi składek** na jego profilu w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład
- ZUS **kontroluje prawidłowość orzekania o czasowej niezdolności do pracy oraz prawidłowość wystawiania zwolnień lekarskich**
- ZUS jest uprawniony do **kontroli ubezpieczonych co do prawidłowości wykorzystywania zwolnień** od pracy zgodnie z ich celem oraz jest upoważniony do formalnej kontroli zwolnień lekarskich

Obowiązki lekarza

- lekarz ma obowiązek wystawiania zwolnień w formie dokumentu elektronicznego
- w przypadku błędu w e-ZLA, lekarz musi je anulować i ewentualnie wystawić nowe zwolnienie
- lekarz ma możliwość wystawienie zaświadczenia lekarskiego na formularzu wydrukowanym z systemu w sytuacji braku możliwości wystawienia zaświadczenia elektronicznego
- lekarz powinien zelektronizować w terminie 3 dni od wystawienia zaświadczenia na formularzu wydrukowanym z systemu lub 3 dni od ustania przyczyny uniemożliwiającej wystawienie e-ZLA
- lekarz ma obowiązek wydrukować e-ZLA pacjentowi, jeśli ten o to poprosi

e-ZLA – jak to działa

ZUS
przekazanie e-ZLA do systemu ZUS

PACJENT

przekazanie informacji
o wystawionym e-ZLA
na profil PUE/eZUS
ubezpieczonego

PŁATNIK

przekazanie wiadomości o
wystawieniu e-ZLA
i egzemplarza e-ZLA
przeznaczonego dla
pracodawcy - na profil
PUE/eZUS płatnika składek

Kto może wystawiać e-ZLA?

Lekarz, który ma upoważnienie do wystawiania zaświadczeń lekarskich

Asystent medyczny (osoba, która wykonuje zawód medyczny lub czynności pomocnicze przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych), upoważniony przez lekarza do wystawiania e-ZLA w jego imieniu.

Osoba, która ma wystawiać e-ZLA w imieniu lekarza musi mieć założone konto na PUE/eZUS i musi zostać wpisana do Rejestru Asystentów Medycznych (RAM), który jest dostępny pod adresem <https://ram.ezdrowie.gov.pl/> (rejestr prowadzony przez Ministerstwo Zdrowia).

Swój profil na platformie PUE/eZUS musi mieć również lekarz, w którego imieniu e-ZLA będzie wystawiał asystent. Upoważnianie asystenta do wystawiania e-ZLA odbywa się w systemie RAM. Następnie informacja ta jest przekazywana do ZUS – na jej podstawie asystent uzyskuje dostęp do odpowiednich funkcji na PUE/eZUS. Przy nadawaniu upoważnienia w PUE/eZUS - dla pary lekarz-asystent medyczny - system ZUS weryfikuje czy lekarz posiada prawo do wystawiania e-ZLA na dzień określony datą początku upoważnienia.

Gdzie można wystawiać e-ZLA?

Narzędzia i elementy niezbędne do wystawienia e-ZLA

PUE/eZUS

Zaufany profil na PUE/eZUS
Zalogowanie do PUE/eZUS – rola LEKARZ
Podpisanie e-ZLA

**mZUS dla
Lekarza**

Zaufany profil na PUE/eZUS
Pobrana aplikacja mobilna sparowana z kontem PUE/eZUS
Podpisanie e-ZLA

**aplikacja
gabinetowa**

Uzyskanie dostępu do wystawiania e-ZLA
Podpisanie e-ZLA

Jak podpisać e-ZLA

Certyfikat z ZUS (od 1 grudnia 2017 r.) jest bezpłatny. Jest ważny przez 5 lat – po upływie tego okresu można wnioskować o jego ponowne wydanie.

Lekarz może podpisać certyfikatem z ZUS nie tylko e-ZLA, ale również kilka innych dokumentów

Profil zaufany. Jest bezpłatny. Aby go uzyskać, trzeba złożyć wniosek o profil na www.pz.gov.pl. Następnie potwierdzić swoją tożsamość w placówce ZUS, w urzędzie miasta lub gminy albo za pośrednictwem bankowości elektronicznej.

Kwalifikowany podpis elektroniczny wydają uprawnione centra certyfikacji. Jest to usługa płatna. Jej koszt zależy m.in. od okresu ważności, na jaki certyfikat zostaje wydany

Ochrona danych w procesie wystawiania e-ZLA

Lekarz, który uzyskuje upoważnienie do wystawiania e-ZLA, składa oświadczenie, że **zobowiązuje się do przestrzegania** zasad orzekania o czasowej niezdolności do pracy i wykonywania obowiązków wynikających z przepisów ustawy zasiłkowej oraz **przepisów o ochronie danych osobowych**

W procesie wystawiania e-ZLA Lekarz podaje identyfikator pacjenta (PESEL lub serię i nr paszportu). Na podstawie tych następuje uzupełnienie e-ZLA o konkretne dane ubezpieczonego z systemu ZUS. Jeśli lekarz nie zakończy procesu wystawiania e-ZLA, ubezpieczony, którego dane wyszukał, otrzyma powiadomienie o potencjalnie nieuprawnionym dostępie do jego danych. Lekarz jest o tym ostrzegany podczas wystawiania e-ZLA.

Ochrona danych w procesie wystawiania e-ZLA

Przez PUE/eZUS składanych jest około 30% wszystkich e-ZLA

Zabezpieczenia w tym narzędziu:

- dwuskładnikowe logowanie - 29 sierpnia 2024 r. został uruchomiony mechanizm dodatkowej autoryzacji (2FA - two factor authentication). W przypadku logowania do PUE /eZUS za pomocą loginu i hasła użytkownik musi dodatkowo podać sześciocyfrowy jednorazowy kod wysyłany na wskazany kanał komunikacji – mail lub sms
- w PUE/eZUS funkcjonuje mechanizm, który uniemożliwia zbyt częste wywoływanie usługi wystawiania e-ZLA w określonym przedziale czasu
- w PUE/eZUS lekarzom wyświetlają się komunikaty dla lekarzy, informujące, że każde pobranie danych pacjenta powinno zakończyć się wystawieniem e-ZLA

Ochrona danych w procesie wystawiania e-ZLA

70% wszystkich e-ZLA jest wystawianych za pośrednictwem aplikacji gabinetowych

15 listopada 2024 r. wprowadzono dodatkowe zabezpieczenia w ramach interfejsu aplikacji gabinetowych, które mają przeciwdziałać nadmiernemu pobieraniu informacji o pacjentach (m.in. danych ubezpieczonego i członków rodziny, danych płatnika, listy wystawionych e-ZLA), które nie kończą się wystawieniem dokumentu.

- Mechanizm weryfikuje liczbę wywołań danej usługi i jeśli zostaną przekroczone zdefiniowane progi, to kolejne żądania są blokowane przez określony czas – od kilku minut do kilku godzin.
- Wprowadzenie dodatkowych progów od czasowego blokowania dostępu użytkownika (loginu) poprzez usługi do zablokowania dostępu użytkownika (loginu) do całego portalu PUE (odblokowanie będzie mogło być dokonane przez administratora).
- Kontrola dziennej liczby wywołań poszczególnych usług przez tego samego użytkownika (ten sam login). Po przekroczeniu wartości zawartej w parametrze usługa będzie blokowana dla tego użytkownika do końca bieżącego dnia.

Rola i odpowiedzialność lekarza

Okoliczność iż **wystawiając zaświadczenie lekarskie, lekarz** działa za pośrednictwem systemu teleinformatycznego udostępnionego przez ZUS, nie zmienia faktu, że **jest on samodzielnym administratorem danych osobowych przetwarzanych w związku z udzielaniem pacjentowi świadczeń zdrowotnych.**

ZUS w celu wystawiania e-ZLA udostępnia bezpłatnie lekarzowi na jego profilu informacyjnym na PUE ZUS dane zgromadzone w:

Centralnym Rejestrze Ubezpieczonych -
pierwsze imię, nazwisko, datę urodzenia
i adres zamieszkania ubezpieczonego

Centralnym Rejestrze Płatników Składek -
nazwę skróconą oraz NIP lub numer PESEL
albo serię i numer paszportu płatnika
składek, jeżeli nie ma obowiązku
posługiwania się NIP i nie nadano numeru
PESEL

Centralnym Rejestrze Członków Rodziny
Ubezpieczonych Uprawnionych do
Ubezpieczenia Zdrowotnego - datę
urodzenia chorego członka rodziny i stopień
jego pokrewieństwa lub powinowactwa
z ubezpieczonym

ZUS w celu wystawiania e-ZLA udostępnia bezpłatnie lekarzowi na
jego
profilu informacyjnym na PUE ZUS :

informacje o wcześniejszych zaświadczeniach lekarskich wystawionych ubezpieczonemu, zgromadzone w rejestrze, o którym mowa w art. 55b ust. 1 ustawy zasiłkowej, oraz o zaświadczeniach, o których mowa w art. 59 ust. 8 ustawy zasiłkowej; informacje, czy płatnik składek posiada profil informacyjny płatnika składek, o którym mowa w art. 58 ust. 1 ustawy zasiłkowej

Przetwarzanie przez lekarzy danych osobowych pacjentów zawartych w systemach ZUS powinno być zawsze uzasadnione względami medycznymi i udzielaniem pacjentowi usług zdrowotnych.

Jest to szczególnie istotne uwzględniając, że dane osobowe udostępniane wystawiającym zaświadczenie lekarskie w PUE ZUS dotyczą między innymi stanu zdrowia pacjentów, zatem informacji, które podlegać powinny szczególnej ochronie.

Rola i odpowiedzialność lekarza

Lekarze, którzy uzyskali dostęp do systemu PUE ZUS za pomocą utworzonych profili informacyjnych przetwarzają tam dane osobowe nie klientów ZUS, a swoich pacjentów, realizując własne ustawowe cele.

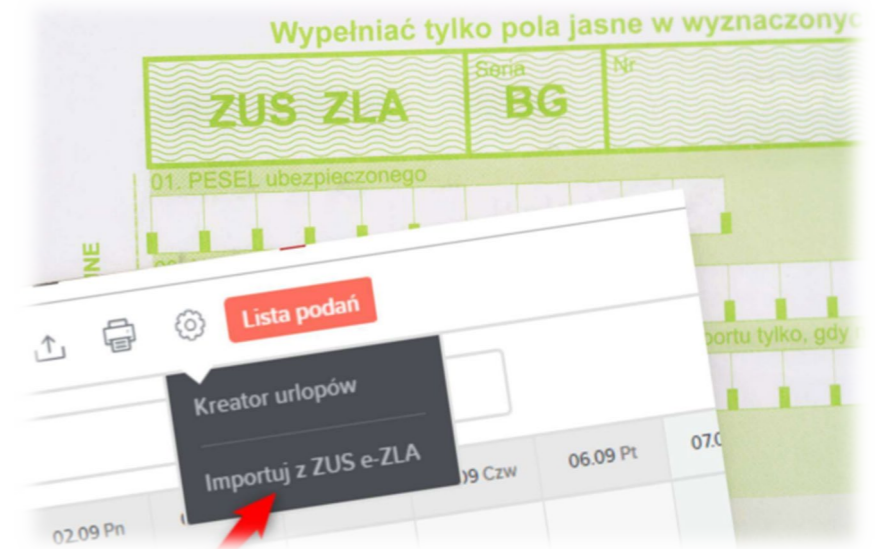

Wykonując czynności związane z udzielaniem pacjentowi świadczeń zdrowotnych, w tym przetwarzając jego dane osobowe, **lekarze muszą przestrzegać obowiązków wynikających z przepisów prawa**, w tym w szczególności ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzecznika Praw Pacjenta (Dz. U. z 2020 r. poz. 849). Jednym z nich jest prowadzenie dokumentacji medycznej dotyczącej stanu zdrowia pacjenta oraz udzielanych mu świadczeń medycznych.

Rola i odpowiedzialność lekarza

Obowiązujące przepisy prawa nie upoważniają ZUS do kontrolowania sposobu przetwarzania danych pacjentów przez lekarza.

ALE UWAGA – ZUS wprowadza blokadę dla lekarzy którzy nadmiarowo pobierają dane pacjentów i takie pobranie nie kończy się wystawieniem zwolnienia lekarskiego!!!

Lekarze samodzielnie ustalają cele i sposoby przetwarzania danych związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, co uzasadnia uznanie ich za administratorów w rozumieniu art. 4 pkt 7 RODO.

Lekarz wystawiający zaświadczenia lekarskie musi przestrzegać obowiązków wynikających z przepisów prawa, w tym w szczególności zasad dotyczących przetwarzania danych osobowych wynikających z art. 5 RODO.

Rola i odpowiedzialność lekarza

To lekarz jako administrator danych odpowiada na podstawie art. 82 RODO za szkody spowodowane przetwarzaniem z naruszeniem przepisów prawa, np. uzyskaniem dostępu do danych osobowych zgromadzonych na PUE ZUS pomimo braku zamiaru wystawienia e-ZLA.

Z kolei aby wykluczyć możliwość ewentualnej pomyłki pacjent powinien potwierdzić prawidłowość danych, na podstawie których wystawiane jest e-ZLA.

W szczególności pacjent powinien wskazać lekarzowi aktualnego płatnika składek, któremu powinno być przekazane zwolnienie lekarskie.

Statystyka naruszeń w zakresie przetwarzania danych osobowych przez lekarzy

W roku **2024** zarejestrowano **5 450** naruszeń ochrony danych osobowych w zakresie wystawiania e-ZLA (z 12.343 spraw ogółem zgłoszonych do ODO, tj. 44,16%) w tym:

- 4 770 – brak poprawności wystawianego zwolnienia;
- 680 – nieuprawnione wykorzystanie danych.

Sprawy tego rodzaju pozostają w stałym monitorowaniu.

Dziękuję za uwagę

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH